

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури

ДО
Г-Н НИКОЛАЙ СИДЖИМОВ
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
КН. МАРИЯ ЛУИЗА № 22
ГРАД СОФИЯ, П.К. 1000

Относно: Заседание на Националния съвет по биологично разнообразие планирано за 21 септември 2023 г.

УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК – МИНИСТЪР,

Във връзка с предстоящото заседание на Националния съвет по биологично разнообразие, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури може да подкрепи изготвените проекти на Национални планове за действие относно пътища за непреднамерено въвеждане и разпространяване на инвазивни чужди видове, които засягат Европейския съюз, чрез изпускане/бягство от контролирана среда, чрез транспорт и чрез коридори и естествено разпространяване за периода 2023 – 2032 г. със следните бележки:

В т. 6 Мерки и дейности от проекта на Национален план за действие относно пътища за непреднамерено въвеждане и разпространяване на инвазивни чужди видове, които засягат Европейския съюз, чрез изпускане/бягство от контролирана среда е предвидена мярка „Въвеждане на забрана на национално ниво (след извършена оценка на риска на база на научни данни) за внасяне в рибностопански обекти, използвани за аквакултури от отворен тип (съгласно ЗРА, чл. 3(1), т. 2), на чужди видове риби, включени в Приложение IV на Регламент (ЕО) № 708/2007, но с доказан инвазивен потенциал в други държави и възможности за формиране на самовъзпроизвеждащи се популации във водоемите в България (напр. голямоуст костур *Micropterus salmoides*, сивен *Salvelinus fontinalis*)“. В тази връзка Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури счита мярката за необоснована, вземайки предвид, че производството на видовете изброени в Приложение IV на Регламент (ЕО) № 708/2007 са приблизително 72 % (за 2022 г.) от общото производство на риба и други водни организми в страната ни.

Също така считам, че въвеждането на директна забрана без да е извършен анализ на наличните данни и оценка на въздействието върху засегнатите рибопроизводители в сектор аквакултури е силно ограничаваща.

В специфична цел 2, мярка/дейност „Създаване и поддържане на общ и свободно достъпен регистър/база данни за всички аквакултури в България, вкл. за чужди видове риби и други водни организми“, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури, предлага да отпадне, вземайки предвид, че същата поддържа публичен регистър за всички лица, които развъждат и отглеждат риба и други водни организми, регистрирани по реда на чл. 25 от Закона за рибарството и аквакултурите (ЗРА). Регистърът е създаден на основание чл. 16, ал. 1, т. 3 от ЗРА и се поддържа по реда определен в *Наредба № 7 от 21.11.2019 г. за водене на регистрите по чл. 16, ал. 1 от Закона за рибарството и аквакултурите*. Регистърът е достъпен на интернет страницата на ИАРА.

По отношение на изпълнението на специфична цел 2, мярка/дейност „Разработена и изпълнявана програма за мониторинг на всички регистрирани рибностопански обекти, използвани за аквакултури за наличие на ИЧВ, които засягат ЕС (погрешно определени или нерагламентирано внесени, напр. американски черен бодлив сом *Ameiurus melas*); изпуснати/избягали чужди и ИЧВ видове риби и други водни организми извън границите на обектите и съоръженията, ИАРА не би следвало да бъде институцията, която да бъде водеща в изпълнението на цитирната мярка, вземайки предвид, че чрез националното си законодателство Република България е разработила механизми относно въвеждането на неместни видове, включително и с цел отглеждането им като аквакултури, съответстващи на разпоредби от Регламент № 708/2007. Въвеждането в природата на неместни животински и растителни видове се регулира чрез *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Наредба № 4 от 2003 г. за условията и реда за издаване на разрешителни за въвеждане на неместни или повторно въвеждане на местни животински и растителни видове в природата* (Наредба № 4). На национално ниво, Министерството на околната среда и водите (МОСВ) е компетентния орган, отговорен за регулиране на въвеждането в природата, както и вносът, развъждането и отглеждането на неместни животински видове.

По отношение на мярка/ дейност „Обучение на служителите на ИАРА, РИОВ, ИАГ, ИАРА, РИОСВ, ИАГ, Държавни горски предприятия по отношение разпознаването на ИЧВ, които засягат ЕС, с цел завишен контрол при проверки в секторите Рибарство и Ловно стопанство“ Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури не възразява срещу предвидената мярка/ дейност, като препоръчва да бъде допълнен и предвиден източника на финансиране.

В специфична цел 3, мярка/дейност „Провеждане на обучение на риборазвъдните ферми за вредите, които нанасят ИЧВ и как да се предотвратява и контролира изпускането/бягство от контролирана среда“ е необходимо да бъде посочено какъв ще бъде източника на финансиране при евентуално обучение на персонала, чрез изготвяне на информационни материали и кампании .

Предложената мярка/ дейност „Сътрудничество между ИАРА, риборазвъдните стопанства и дружествата за спортен риболов и сдруженията за стопански риболов при обмена на данни за ИЧВ в Специфична цел 4. Изграждане на сътрудничество, подобряване на координацията и повишаване на ангажираността на различните заинтересовани страни и гражданите при управлението на въвеждането и разпространяването на ИЧВ чрез изпускане/бягство от контролирани пространства в България“, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури предлага да отпадне. Мотивът за направеното предложение, е че лицата осъществяващи развъждане и отглеждане на риба и други водни организми и производството на носители на генетичен материал от хидробионти се регистрират в ИАРА в съответствие с чл. 25 от ЗРА. Също така лицата, които развъждат и отглеждат риба и други водни организми, са длъжни да водят дневник на продажбите и при първа продажба да издават декларация за произход на продукти от аквакултури по ред, определен с наредба на министъра на земеделието и да предоставят ежемесечно на длъжностните лица на ИАРА копия от издадените декларации за произход и номер на фактура за извършено плащане. В този смисъл предложената мярка /дейност се припокрива с националното ни законодателство.

По отношение на предвидените в т. 6 Мерки и дейности от проекта на Национален план за действие относно пътища за непреднамерено въвеждане и разпространяване на инвазивни чужди видове, които засягат Европейския съюз, чрез транспорт: В специфична цел 1, мярка/дейност „Включване на модул за ИЧВ в програмите за провеждане на курсове за обучение и изпит, съгласно ЗРА при издаване на удостоверение за стопански риболов и разрешително за развъждане и отглеждане на риба и други водни организми и производство на носители на генетичен материал от хидробионти“, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури предлага да се промени с цел прецизиране на текста, съобразно действащото законодателство. Мотивът за направеното предложение е, че съгласно чл. 14 от ЗРА лицата, които извършват стопански риболов, трябва да притежават свидетелство за правоспособност. Свидетелствата се издават от ИАРА след проведен курс за обучение и успешно положен изпит, които се организират при условия и по ред, определени с наредба на министъра на земеделието и храните. Не се изисква свидетелство за правоспособност от лицата, които са завършили висше или средно образование по специалност, с която се придобива квалификация в областта на рибарството и

аквакултурите. По отношение на производителите на аквакултури, няма законово задължение за провеждане на курс за обучение за осъществяването на дейности по развъждане и отглеждане на риба и други водни организми.

В специфична цел 1, мярка/дейност *„Намаляване на срока за актуализиране на Националната програма за рибарството и аквакултурите от 7 на не повече от 5 години и мярка/дейност Актуализиране на програмата и включване на мерки по отношение на ИЧВ, които засягат ЕС и България, особено по отношение на провеждане на програмите за зарибяване и по отношение на аквакултурите. Стриктен контрол за изпълнение на мерките.“* Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури предлага да отпадне. В съответствие с чл. 4. от Закона за рибарството и аквакултурите, Министерският съвет по предложение на министъра на земеделието, министъра на транспорта и министъра околната среда и водите приема Национална програма за рибарството и аквакултурите. Националната програма за рибарство и аквакултури се приема от Министерски съвет по предложение на министъра на земеделието и храните, министъра на транспорта и министъра на околната среда и водите за период от 7 години. Програмата се финансира от бюджета на МЗХ, съгласно разпоредбата на чл. 4, ал. 3, т. 1. Предвид гореизложеното следва да отпадне и мярка/дейност *„Сътрудничество и координация между МЗХ, ИАРА, МОСВ и научни организации и университети при актуализиране и проследяване на изпълнението на Националната програма за рибарството и аквакултури* „в специфична цел 4.

В специфична цел 1, мярка/дейност *„Въвеждане на задължително изискване за обособяване на места и съоръжения при рибостопанските обекти, използвани за аквакултури и любителски риболов, за преглед и почистване на лодките, риболовното оборудване (мрежи и др.), екипировка и др“*, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури предлага мярка/ дейност да бъде прецизирана, тъй като не става ясно какво се има предвид, относно почистването на плавателните съдове, обслужващи морските или сладководните аквакултури или двете.

В специфична цел 1, мярка/дейност *„Осъществяване на контрол и съвместни проверки за прилагане на изискванията, стандартите и кодексите на Международната конвенция за контрол и управление на корабните баластни води и седименти, ратифицирана от Р. България на 16 март 2018 г, ДВ бр. 28, в сила от 30 юли 2018 г.“*, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури не би следвало да бъде отговорен компетентен орган, вземайки предвид националното ни законодателство. Компетентен орган по горесцитирана конвенция е морска администрация.

В специфична цел 2, мярка/дейност „Разработване и изпълнение на програма за мониторинг, вкл. използване на ДНК от околната среда (eDNA), на всички регистрирани рибностопански обекти, използвани за аквакултури за наличие на: - ИЧВ риби и други водни организми, които засягат ЕС или България, и които не са обект на развъждане и отглеждане (вкл. ларви на ИЧВ миди, и др.) ИАРА би могла само да съдейства и подпомага изпълнението, предвид дейностите които агенцията осъществява съгласно чл. 6 от ЗРА.

В специфична цел 2, мярка/дейност „Изработване и изпълнение на система за наблюдение и план за действие в случай, че в рибностопанските обекти, използвани за аквакултури се появят ИЧВ“, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури би могла да има спомагателна роля, но не би следвало да бъде отговорната институция по изпълнение на дейността, предвид компетентностите ѝ в съответствие с ЗРА.

По отношение на специфична цел 2, мярка/дейност „Организиране на подходящо обучение на персонала на рибностопанските обекти, използвани за аквакултури, във връзка със системата за наблюдение, плановете за действие и протоколите за дейности при поява на ИЧВ в аквакултурите“ ИАРА не възразява срещу предложената дейност, но е необходимо да се уточни коя ще бъде отговорната институция при реализирането на дейността, както и да бъде посочен финансовия механизъм.

В специфична цел 2, мярка/дейност „Разработване на добри практики/протоколи за биосигурност – проверка и почистване на лодки, кораби, риболовно оборудване, екипировка“, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури би могла да съдейства и подпомага изпълнението, но не може да бъде водеща предвид дейностите които осъществява по реда на чл. 6 от ЗРА.

В специфична цел 2, мярки /дейности „Изготвяне и разпространяване на информационни материали (ръководства, брошури) за чужди и ИЧВ риби, миди и други водни организми, които може да бъдат въведени и разпространени в природата чрез транспорт – като замърсители на стоки (на стръв, зарибителен материал, храна за рибите, паразити по рибите и др.) или случайно попаднали организми по лодки, други превозни средства и свързаното с тях оборудване и материали, използвани в рибарството, въдичарството и аквакултурите“ и „Организиране на обучителни курсове за работниците и служителите в риборазвъдните ферми и аквакултурите за вредите, които нанасят ИЧВ и как да се предотвратяват и контролират категориите път, свързани с транспорт“, ИАРА не възразява срещу предложените дейности, но трябва да вземе предвид, че цитираните дейности, които са обект на финансиране от Програмата за

морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. трябва да бъдат планирани и да включат дейности и разходи свързани с "Контрола и правоприлагането" или "Събиране и обработване на данни за управление на рибарството и аквакултурите и за научни цели", с конкретен бенефициент ИАРА. Дейностите трябва да са нормативно заложи и свързани в проектните предложения, т.е. трябва да отговарят за изискванията за допустимост.

По отношение на предвидените в т. 6 мерки и дейности от проекта на Национален план за действие относно пътища за непреднамерено въвеждане и разпространяване на инвазивни чужди видове, които засягат Европейския съюз, чрез коридори и естествено разпространяване считам, че в Специфична цел 1, мярка/дейност „Въвеждане на изискване за задължително отчитане на улов на ИЧВ риби, които засягат ЕС, в ИАРА: - любителски риболов – чрез нанасяне на информация в риболовния билет; - стопански риболов – чрез нанасяне на информация в риболовния дневник“ следва да отпадне, вземайки предвид действащото законодателство лицата извършващи любителски и стопански риболов са длъжни да предоставят данни за уловите до ИАРА. В чл. 19, ал. 1 от ЗРА е регламентирано задължението при извършване на стопански риболов да се води риболовен дневник, в който се вписват данни за улова по видове и количества. Лицата, извършващи стопански риболов, са длъжни да попълват риболовния дневник при всяко излизане на вода, а попълнената декларация за произход се предава на длъжностните лица в ИАРА в срок до 48 часа след акостирането на брега. Лицата, упражняващи любителски риболов, са длъжни да записват улова от всеки риболовен излет по видове и количество (в килограми и бройки) в билетите за любителски риболов, съгласно разпоредбите на чл. 24, ал. 1. Предвид изложеното няма необходимост от въвеждане на ново изискване и отделно докладване на уловите на ИЧВ риби, без анализ на наличните данни за докладваните улови от любителски и стопански риболов на всички видове риби и други водни организми.

В „Специфична цел 2. Подобряване на научните познания и повишаване на националния капацитет (кадри, инфраструктура, инструменти)“ мярка / дейност „Създаване на база данни, поддържана от ИАРА с модул за ИЧВ, където да се нанасят данните от отчетите на: - любителския риболов - професионалния риболов - научния риболов“, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури предлага да отпадне.

Мотивът за направеното предложение, е че към настоящия момент в съответствие с чл. 23 от ЗРА, физическите лица могат да извършват любителски риболов без билет във водите на Черно море. Също така в съответствие с чл. 40, ал. 16 от ЗРА, Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури води публичен регистър за

издадените разрешителни за улов на риба и други водни организми за научноизследователски цели. Регистърът е достъпен на интернет страницата на ИАРА. Създаването на нов регистър би следвало да се регламентира законово, което поражда необходимост от законодателни промени.

С уважение,

ЗА ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
ЯСЕН КИРОВ
ЗАМ.-ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Съгл. Заповед РД-288/23.04.2023

